

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1343 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-293

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. gegužės 15 d. vakarinio posėdžio protokolą Nr. SPP-46, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVP-293 (toliau – Įstatymo projektas) ir siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui jį tobulinti pagal toliau pateiktas pastabas ir pasiūlymus:

1. Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamame Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 7 punkte vietoj Įstatymo projektu siūlomos nuostatos siūlytina nustatyti, kad draudžiamieji privalomuoju sveikatos draudimu yra „vyresni kaip 18 metų asmenys, jeigu jie mokosi pagal bendrojo ugdymo programą (įskaitant asmenis, kurių mokymą pagal bendrojo ugdymo programą ir pagal bendrojo ugdymo programą kartu su profesinio mokymo programa vykdo profesinio mokymo teikėjai, iki šie asmenys baigs bendrojo ugdymo programą), išskyrus pilnamečius asmenis, kurie mokosi pagal suaugusiųjų pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas“. Toks teisinis reguliavimas siūlomas dėl šių priežasčių:

1.1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo 16 straipsnio 1 ir 2 dalimis, įmokos, pervedamos į Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžetą už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis, dydis nuo 2021 m. yra 6,98 procento užpraėjusių metų 12 minimaliųjų mėnesinių algų (toliau – MMA) dydžio. 2025 m. vienam apdraustajam valstybės lėšomis tenkanti įmoka sudaro 703,6 Eur. Remiantis Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ekonominės raidos scenarijumi, numatoma, kad MMA 2026 m. didės 6,8 proc., todėl vienam apdraustajam valstybės biudžeto lėšomis tenkanti įmoka 2026 m. sudarytų 773,9 Eur, 2027 m. – 869,4 Eur, o 2028 m. – 928,9 Eur.

Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos duomenimis, 2025 m. pradžioje Lietuvoje gyveno 217 988 užsieniečiai, iš jų laikinoji apsauga Lietuvos Respublikoje buvo suteikta 48 018, t. y. 22,03 proc. užsieniečių. Atsižvelgiant į tai, laikytina, kad iš visų užsieniečių, kurie studijuoja Lietuvos Respublikos aukštosiose mokyklose pagal nuolatinės studijų formos studijų programas arba mokosi Lietuvos Respublikos mokyklose pagal bendrojo ugdymo programas (išskyrus pilnamečius asmenis, kurie mokosi pagal suaugusiųjų pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas) ir (ar) formaliojo profesinio mokymo programas (Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2024–2025 mokslo metų duomenimis, 14 718), laikinoji apsauga taip pat suteikta 22,03 proc.

(3 242). Taigi Įstatymo projektu siūlomų nuostatų įgyvendinimui 2026 m. papildomai reikės 2 508 984 Eur, 2027 m. – 2 818 595 Eur, 2028 m. – 3 011 494 Eur valstybės biudžeto lėšų.

Lietuvos Respublikos Seime registruotas Lietuvos Respublikos Vyriausybės kartu su 2026 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu Nr. XVP-859 pateiktas Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-860. Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu Nr. XVP-860 siūloma nustatyti, kad valstybės biudžeto lėšomis draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu įmokos už vieną apdraustąjį dydis nuo 2026 metų sudarytų ne mažiau nei 6,98 procento užpraeitų metų 12 minimaliųjų mėnesinių algų dydžio. Tai reiškia, kad 2026 ir vėlesniais metais gali būti nustatoma ir didesnė nei 6,98 procento užpraeitų metų 12 minimaliųjų mėnesinių algų dydžio įmoka už vieną apdraustąjį, draudžiamą valstybės lėšomis. Lietuvos Respublikos Seime registruoto Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikto Lietuvos Respublikos 2026–2028 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projekto Nr. XVP-851 6 straipsniu siūloma nustatyti, kad 2026 metų valstybės biudžeto įmokos į Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetą dydis sudarys 780,69 Eur už vieną valstybės lėšomis draudžiamą asmenį, t. y. 77,11 Eur daugiau nei 2025 m. nustatytas įmokos dydis ir 6,75 Eur daugiau nei įmokos dydis, jei jis būtų buvęs skaičiuojamas taikant 6,98 procento užpraeitų metų 12 minimaliųjų mėnesinių algų dydį. Jei Lietuvos Respublikos Seimas pritars Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVP-860 ir Lietuvos Respublikos 2026–2028 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projektui Nr. XVP-851, PSDF biudžeto lėšų poreikis Įstatymo projektu siūlomoms nuostatomis įgyvendinti bus didesnis.

Šių papildomų lėšų skirti iš valstybės biudžeto 2026 ir tolesniais metais nebus galimybių arba jos bus labai ribotos, nes, atsižvelgiant į geopolitinę situaciją, 2026 m. vykdomą valstybės biudžeto konsolidavimo politiką, kuria siekiama užtikrinti tvarų gynybos finansavimą, papildomų asignavimų skyrimas naujoms iniciatyvoms yra ribotas. Tai nurodyta ir Lietuvos Respublikos 2025–2027 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo preambulėje, kurioje pažymėta, kad dėl 2022 m. vasario 24 d. pradėtos atviros Rusijos Federacijos karinės agresijos prieš Ukrainą ir jos žmones poveikio pasaulio ekonomikai, išaugusios geopolitinės įtampos lieka poreikis toliau stiprinti Lietuvos Respublikos saugumą, padėti Ukrainos gyventojams, nukentėjusiems dėl Rusijos Federacijos karinės agresijos prieš Ukrainą, kad Lietuvos Respublikai gali kilti papildomų ir biudžeto sudarymo metu neapibrėžtų finansinių išpareigojimų dalyvaujant Europos Sąjungos ir tarptautinėse pagalbos Ukrainai iniciatyvose ir kad yra poreikis valdžios sektoriaus skolą vidutiniu laikotarpiu išlaikyti apdairaus lygio, o valdžios sektoriaus deficitą – žemiau 3 procentų bendrojo vidaus produkto ribos.

Svarbu pažymėti, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 „Dėl kai kurių teisės aktų, kuriais reguliuojami valstybės tarnybos ir su ja susiję santykiai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams“ yra pažymėjęs, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet jų neskiriama arba skiriama nepakankamai.

Pritarus šio nutarimo pirmojoje pastraipoje siūlomam teisiniam reguliavimui, įstatymui įgyvendinti 2026 m. papildomai reikės 100 607 Eur, 2027 m. – 113 022 Eur, 2028 m. – 120 757 Eur valstybės biudžeto lėšų.

1.2. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2015 m. gegužės 26 d. nutarime Nr. KT16-N10/2015 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti ir daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo ir Lietuvos Respublikos vyriausybės 2003 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. 670 „Dėl metinių pajamų ir turto dydžių, pagal

kuriuos nustatoma teisė į savivaldybės socialinį būstą ar jo sąlygų pagerinimą, nustatymo“ nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ konstatavo, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 52 straipsnis, jos preambulėje įtvirtintas atviros, teisingos, darnios pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės siekis, konstituciniai valstybės socialinės orientacijos, socialinio solidarumo principai suponuoja tai, kad socialinės paramos santykių teisinio reguliavimo turinį gali lemti įvairūs veiksniai, *inter alia* valstybės ir visuomenės ištekliai, materialinės ir finansinės galimybės, poreikis užtikrinti valstybės finansinį stabilumą, ūkio tvarumą ir plėtrą; įstatymų leidėjas, atsižvelgdamas į šiuos veiksnius ir atitinkamai reguliuodamas minėtus santykius, turi plačią diskreciją pasirinkti ir įstatymu įtvirtinti socialinės paramos rūšis.

Pagal Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – UTPI) 2 straipsnio 12¹ dalį, laikinoji apsauga yra užsieniečiams suteikiama neatidėliotina ribotos trukmės apsauga Lietuvos Respublikoje, esant užsieniečių, negalinčių grįžti į savo kilmės valstybę, antplūdžiui į Europos Sąjungą arba kylant tokio antplūdžio pavojui. 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyvos [2001/55/EB](#) dėl minimalių normų suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam jų srautui ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą, kuri perkelta į UTPI, 13 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad asmenims, kurie naudojami laikinąja apsauga, būtina parama sveikatos priežiūrai apima bent skubią pagalbą ir būtiną ligos gydymą, o 4 dalyje – kad asmenims, kurie naudojami laikina apsauga ir turi specialių poreikių, tokiems kaip nelydimi nepilnamečiai ar asmenys, buvę kankinti, išžaginti ar patyrę kitokį didelį psichologinį, fizinį ar lytinį smurtą, valstybės narės suteikia būtiną medicininę ar kitą paramą. Taigi užsieniečiai, kuriems suteikta laikinoji apsauga Lietuvos Respublikoje, turėtų Lietuvos Respublikoje gauti tik tokią sveikatos priežiūrą, kuri yra jiems būtinai reikalinga ir pakankama ir kuri atitinka Lietuvos Respublikos materialines ir finansines galimybes. Atsižvelgiant į tai, Sveikatos draudimo 6 straipsnio 1 dalies 7 punktu yra nustatyta, kad valstybės biudžeto lėšomis privalomuoju sveikatos draudimu draudžiami labiausiai pažeidžiami užsieniečiai, kuriems suteikta laikinoji apsauga Lietuvos Respublikoje, t. y. yra asmenys iki 18 metų arba asmenys, gaunantys Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytą senatvės pensiją, netekto darbingumo pensiją ar šalpos neįgalumo pensiją, arba asmenys, gaunantys šalpos kompensaciją, jiems sukakus Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą senatvės pensijos amžių ar juos pripažinus netekusiais 60 procentų ar daugiau dalyvumo (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – netekusiais 60 procentų ar daugiau darbingumo), arba senatvės ar negalios pensiją pagal šalies, iš kurios pasitraukusiems asmenims suteikta laikinoji apsauga, teisės aktus, arba Lietuvos Respublikos ar šalies, iš kurios pasitraukusiems asmenims suteikta laikinoji apsauga, teisės aktų nustatyta tvarka yra pripažinti asmenimis su negalia. Kiti užsieniečiai, kuriems suteikta laikinoji apsauga Lietuvos Respublikoje, taip pat užsieniečiai, turintys teisę gauti laikinąją apsaugą iki sprendimo dėl laikinosios apsaugos suteikimo (nesuteikimo) priėmimo, tačiau ne ilgiau kaip laikinosios apsaugos laikotarpiu, vadovaujantis Sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio 5 dalies 3 punktu, turi teisę gauti būtinąją medicinos pagalbą ir kitas būtinas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurių nesuteikus paciento sveikatos būklė galėtų pablogėti tiek, kad jam prireiktų skubiosios medicinos pagalbos paslaugų.

1.3. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad vidurinio ugdymo paskirtis – padėti asmeniui įgyti bendrąjį dalykinį, sociokultūrinį, technologinį raštingumą, dorinę, tautinę ir pilietinę brandą, profesinės kompetencijos pradmenis, o 2 dalyje numatyta, kad valstybė garantuoja visuotinį vidurinį ugdymą. Kadangi laikinosios apsaugos statusas yra ribotos trukmės, jam pasibaigus užsieniečiai, kuriems suteikta

laikinoji apsauga Lietuvos Respublikoje, turės galimybę grįžti į savo šalį ir ten tęsti mokymąsi aukštojoje arba profesinėje mokykloje. Pertrauka tarp mokymosi pagal bendrojo ugdymo programą ir mokymosi pagal profesinio mokymo programą arba studijų aukštojoje mokykloje paprastai nėra tokia svarbi ugdymo kokybei kaip nepertraukiamo bendrojo ugdymo atveju. Be to, pilnamečiai užsieniečiai, kuriems suteikta laikinoji apsauga Lietuvos Respublikoje, vadovaujantis Sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 punktu, gali dirbti ir taip tapti apdraustaisiais privalomuoju sveikatos draudimu. Taigi užsieniečiams, kuriems suteikta laikinoji apsauga Lietuvos Respublikoje, turėtų būti sudaromos palankiausios sąlygos (taip pat ir užtikrinama nemokama sveikatos priežiūra) gauti būtent vidurinį ugdymą, nepriklausomai nuo jų amžiaus.

2. Priimtam įstatymui įgyvendinti reikės pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugsėjo 11 d. nutarimą Nr. 968 „Dėl Lietuvos Respublikos draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro steigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“, todėl siūlytina nustatyti vėlesnę įsigaliojimo datą, kuri būtų ne ankstesnė kaip 2026 m. kovo 1 d.

Ministras Pirmininkas

Sveikatos apsaugos ministras